

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy évi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szóért**, minden közlés után 2 kr. (4 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az egységes tanítói kar.

A országos kath. tanítói nagygyűlés fénye és sikere még mindig élénken foglalkoztatja tanügyünk munkásait. Az ott elhangzott eszmék, melyek mindegyike a gyakorlati élet tapasztalatán fogamzottak meg és így az életrealitás biztosítékait magukban foglalják, hivatvák arra, hogy kath. tanügyünknek újabb lendületet adva, azt a virágzás és az emberileg elérhető tökély felé vezessék; nekünk tanítóknak pedig egy jobb, szebb jövő derűjét jelezzék.

Ezek tudatában annál kellemetlenebben kell hogy érintett legyen bennünket azon többszörösen felhangzott sajnálkozás, miszerint kár az ügy és az egyetemes tanítóság érdekében az, hogy az egy és ugyanazon szent ügy szolgálatában álló tényezők *felekezeti* jelleg szerint csoportosulva, óhajtják a hazai népnevelés és népoktatás, valamint saját ügyeik előremozdítását.

Elismerjük ugyan azon elvitázhatatlan tény, hogy a magyar tanítóság erkölcsi értékben, nyilvánulása súlyában és akaraterejében nagyban nyerne, ha az nem az iskolák jellege szerint csoportosulna, hanem egységesen, mint egy test és lélek állana társadalmunk körében. Hisz nem kell ahhoz magyarázat, hogy egy 30.000-re menő művelt testület mily hatalmat, mily föltötte számottevő erőt és befolyást képvisel a közéletben.

Hát még akkor, ha ezen testületet a magyar néptanítóság lelkes ügybuzgó serege képezi.

De fájdalom, erre bármikor inkább gondoltunk, mint napjainkban.

De van-e egyáltalában szükség arra, hogy hazai tanítóságunk tekintet nélkül az iskolák jellegére, csoportosuljon?

Nyerne-e az ügy, nyernénk-e mi vele?

Hát mindeddig nem voltunk egyek?

Erre nézve legyen szabad a *közös* pálya *közös, egységes* céljára utalnom, melynek min-

den kétségen kívül egy és ugyanannak kell mind-egyikünknek lenni, mely mindannyiunk szívét-lelkét — működünk bár felekezeti, állami vagy községi iskolában — kell, hogy áthassa, és a mely e szent jelgében nyer kifejezést: »Isten, király, haza!« És így, ha mi ezen jelszóban egyesülünk, a mint valóban kell is hogy egyesüljünk, hisz akkor egyek, igen egységesek vagyunk és leszünk is. Törekvésünk egy és ugyanaz: nevelő és tanító működésünkkel boldogítani édes magyar nemzetünket és ez által nagygyá tenni szeretett magyar hazánkat. Lehet-e tehát a magyar néptanítói karról, melynek minden egyes tagja a kitűzött *egy* célt elérni lankadatlan munkássággal iparkodik, melynek mindegyike azon van, hogy minél tökéletesebben közelítse azt meg, azt állítani, hogy nem egységes?

Nem bocsátkozom annak taglalásába, mi az, a mi a kath. jellegű iskolák tanítóit a közös érintkezésben gátolja, de megjegyzem, hogy nem a tanítás tere az, a mely bennünket elválaszt, hanem a nevelés szelleme az, a melyben mi más alapon állunk. Legkisebb szándékom sines azonban ezzel azt állítani, hogy más jellegű iskolákban nem nevelnek, oh nem, ez tavol áll tőlem; csak azt emelem ki, hogy bár itt is a végezel egy lehet: vallás-erkölcsös, becsületes és jellemes polgárokat nevelni a hazának; de az az *éltető szellem*, a melyvel mi a gyermeki szívet saját *isteni hitével* betölteni és az ebtől folyó isteni és emberi erények felé irányítani törekszünk — *más*.

Ezek alapján talán sikerült némileg kimutatnom azt, hogy munkálkodásunkban mindannyiunkat egyazon cél vezérel. Ami pedig személyes ügyeinket illeti, értve társadalmi állásunk emelését és anyagi helyzetünk javítását, ezekben közöttünk különbség — legalább tudtommal — nincsen. Hogy pedig mindezek dacára nem vagyunk egy táborban, tulajdonítsák ezt egyedül azon erős meggyőződésünknek, hogy

mi így jobban véljük szolgálni közös ügyünket, hogy mi így üdvösebben gondolunk működni a haza és a közjótel érdekében. Ha pedig viszont önök saját felfogásuk szerint határozottabban remelnek megfelelni hivatásuknak, akkor is *béke* velünk; mert hisz ott, a hol munkánk gyümölcséről szó van, ugyis találkozunk.

De ha már felvetődött a kérdés, engedjek meg ez alkalommal szövé tenni azt, hogy és miképp van az, hogy éppen az intéző körök részéről emeltetnek a válaszfalak, hogy éppen innét nyer tápot a felekezeti tanítók különválása.

Avagy egységes elbánásra mutat az, hogy a felekezeti tanítók csakis feltételesen kaphatják meg az államsegélyt, fizetésük kiegészítését? Es egységes elvek alapján szabja-e meg az új nyugdíjtörvény a kántortanítók nyugdíjigényét a más iskolákban működő tanítók nyugdíjösszegeivel?

Egységes érületet éleszt-e az, hogy a felekezeti tanítók, a kik hasonlóan szegényes fizetésben részesülnek, az utadó fizetésére köteleztettek, holott az állami tanítókat az alól fölmentették?

Itt van legujabban a kedvezményes vasuti utazás kérdése. Ez is az egység szolgálatában oldatott-e meg?

Vagy soroljam-e fel mindazon előnyöket, a melyekből mi felekezeti tanítók kizarva vagyunk, hogy velük az egységes tanítói testület létesítéséhez irányuló jóakaratot dokumentáljam?

Nem teszem, és kérem uraim, önök se tegyék.

Ne keressük soha az ellentéteket, ne kutasunk soha azt, ami bennünket elválaszt. Hanem igenis szójuk közösen az együvértartozás, a baráti és kártársi érzelmek aranyszálait, mert az ellentétek elidegenítenek és csak a szeretet egyesít — és egyesülünk mindnyájan az édes haza szeretetében és annak boldogításában.

Pozsonyi.

„Megigérttem ezt az édes anyámnak.“

(Folyt. és vége.)

Kifejti szónok miben áll a keresztény élet példája, melylyel a szülők mindennél határozottabban nevelhetik gyermekeiket. És minthogy ez a jó példaadás is csak akkor teremhet igazi gyümölcsöket, ha a jó Isten áldását adja hozzá, ezt pedig az Istentől kérni kell: a családi nevelésnek is nagyon fontos eszköze az imádság, az Isten áldásáért való könyörgés. Vajjon nem tapasztaltuk-e már számtalanszor ez Irás szavainak igazságát: »Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről vagyon, a világosság Atyjától . . . Azért sem aki ültet, valami sem aki öntöz, hanem a ki növekedést ad, az Isten.« (Jak. 1, 17. Kor. I. 3, 7.) Most az óvoda és iskola szükségéről szól így folytatja:

»Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket.«

Ilyen esetekben az isteni Mester eme szavaira hallgat a keresztény felebaráti szeretet s az által gondoskodik az ily kis gyermekekről, hogy kisdedővodákat állít, amely intézetekben a gondos felügyelet megóvja a 3—6 éves gyermekeket a szülők távollétében őket érhető testi és lelki veszedelmektől. Mily megnyugtató a szegény édes anyára nézve az a gondolat, hogy szeretett gyermeke akkor is gondos apolas és felügyelet alatt van, mikor ő kenyérkereseti munkájában otthonától távol kénytelen tölteni napjait. A kisdedővodába járó gyermek testi egészsége, általános tapasztalatok szerint észrevehetőleg megjavul, testalkata, izomzata megerősödik, a bőrbajokat s egyéb gyermekbetegségeket elkerüli, a rendszeresen vezetett játék és foglalkozás által a munkához, a kellő gondozás és vezetés által a tisztasághoz és rendhez hozzászokik, az illendőség érzése fölébred benne, társaság-ösztöne kifejlődik, figyelme, ami a későbbi tanuláshoz oly lényeges, egy pontára irányul, megtanul szemlélni, a természet jelenségeit észrevenni, szíve megnyílik a nemes érzelmeknek, az igazi áhitatot és vallásosságot sejtteni kezdi s a kisdedővodában otthonos vidámság minden egyéb tehetségeinek fejlődésére előnyösen hat.

Ugyanazért a törvény is azt rendeli, hogy minden oly helyen, hol kisdedővoda van, minden szülő vagy gyám köteles 3—6 éves gyermekét vagy gyámoltját abba járatni, hacsak nem igazolja, hogy a gyermek otthon, vagy bárhol állandóan kellő gondozásban és felügyeletben részesül. Éppen úgy, mint ahogyan köteles a szülő a törvény értelmében 6—12 éves gyermekeit a mindennapi, a 12—15 éveseket pedig az ismétlő iskolába járatni.

Mert a nevelés a tanítást, az oktatást is magába foglalván, igen nehezzé válik a szülőknek a nevelési kötelesek pontos teljesítése. A mai világban már a legegyszerűbb embertől is aránylag sok ismeretet követelnek, s így sok szülő nem is képes gyermekeinek kellő oktatására; vagy a nevelés hiánytalan vezetésében, mint előbb kimutattam, kenyérkereset és állásának egyéb foglalkozásai miatt akadályozva van; vagy a korai halál megfosztja a gyermekeket első és természetes nevelőinktől és így elkerülhetetlenül szükségessé válik az iskola, mint a hiányos, nem biztos, vagy lehetlenné vált családi nevelés jótékony pótléka.

Ha a családi nevelést úgy vezette az édes anya, mint kifejtettem, akkor az nagy mértékben megkönnyíti az iskola működését; ellenben a családi nevelés mulasztásait és hibáit az iskola csak nehezen pótolhatja. Ha az iskolaköteles kort elérte a gyermek, az addigi gondos családi vagy kisdedővodai nevelés folytatása mellett a szülőknek az legyen a főgondjuk, hogy egyház, iskola és család a nevelés nagy munkájában egymással a legszebb egyetértésben, karöltve haladjanak. A szülő a lelkipásztor és hitoktató iránt tiszteletre és

szeretetre tanítsa gyermekét; kétséges esetekben bizodalommal terjeszsze a lelkipásztor elé aggodalmait; a prédikáció és templomi tanítás tanulságait vigye haza családjá körébe, közzölje azokat gyermekeivel vagy kérdezze ki őket azokból; mondja meg nekik, hogyan viseljék magokat, ha papjokkal találkoznak; kérdezze meg tőlük alkalmilag, hogy mi van feladva leczkére a katekizmusból a bibliából, adjon nekik időt a leczke megtanulására és szerezzon róla meggyőződést, hogy jól megtanultak-e leczkejüket. Éppen így munkálkodjék a szülő a tanítóval vagy tanítónővel is teljes egyetértésben; kérdezősködjék tőlük gyakrabban gyermekeinek magaviselete és szorgalma felől; ha a gyermek az iskolában jutalmat vagy büntetést kap, otthon is ugyanabban részesüljön; tartsa fenn a tanító vagy tanítónő tekintélyét; értesse meg gyermekeivel az iskola hasznát és kövessen el mindent, hogy a lelkiismeretes felügyelet és ellenőrzés által az iskolának az életre kiható, nagyfontosságú munkálkodását töle telhetőleg támogassa és előmozdítsa.

Majd így végzi beszédét:

»Azzal akarom végezni, amivel kezdtem beszédemet: az édes anya egy egész világot atalakitani képes nevelési működésének méltatásával; mert én, ki egész életemet az ifju nemzedék nevelésében töltöttem el, annyiszor tapasztaltam növendékeimen az édes anyai kéz finom és gyöngéd vezetésének nagyszerű előnyeit és hatását, hogy soha sem szünhetek meg himnuszt zengeni az édes anya nevelési fontosságának dicsőítésére és magasztalására. A nő már Istentől úgy van alkotva, hogy jobb legyen, mint a férfi. Midőn a Mindenható elhatározta, hogy ősatyánknak élettassat adjon, Adámnak, nem a homlokát, a gondolatok székhelyét, érinté meg, hanem azon oldalát, hol a szeretet lakozik. A nőnek tehát, a férfi szívéből születvén, Isten akarata szerint az emberiség szívének kell lennie. Arra rendeltetve, hogy feleség és anya, a szegények és szenvedők anyala legyen; ama fölséges hivatásnak szentelve, hogy a gyermekeket kimondhatatlan bajok és fáradoalmak közt nevelje; hogy a családban és a társadalomban a közbenjárás, édes hivatalt viselje; hogy úgy a test, mint a lélek sebeit gyógyító balszammal öntözze: a nőt, mint szent Ágoston mondja, a szeretet és gyöngéd-ség annyi kincsével halmozta el az Isten, mely soha ki nem fogy, soha el nem apad.

Aránylag sehol oly nagy mértékben megvalósítva nem láttam eme soha el nem fogyó és túláradó szeretetnek műveit, mint itt Zsadányban a méltóságos grófi család által, melynek tagjai versenyezve sietnek áldozatot hozni a vallásos példaadás és a felebaráti szeretet oltárán.

A zsadányi hivek gyermekeinek nevelésére hozott áldozatainak kifogyhatatlan sorozatát

már akkor megkezdte a grófi család, midőn a régi és szűk iskolaépület helyett egy újabb tagas és czélszerű iskola emelésére több mint 3500 forintnyi adományt és alapítványt tett.

Most pedig, midőn szívünk mélyében a legbensőbb hála érzelmeivel állunk itt, emez éppen fölszentelt és megnyitott, fényes fölszerelésű és berendezésű új róm kath. elemi leányiskola és kiseddóvó-intézet előtt, nem akarok a grófi férj példás áldozatkészségéből és az elhatározásának végrehajtásában tanúsított akaraterejéből semmit levonni, midőn az ő szavainak lényegét ismétlem, hogy a népnevelés eme palotaszerű hajlékát a grófi édes anyának, az ő lelkes kezdeményezésének, ösztönzésének, közbenjárásának, a nép igazi javát szívéen hordozó szeretetének köszönhetik a heves-zsadányi katolikus szülők és gyermekek.

Mindazok nevében, kik a magyar katolikus népnevelés ügyét szívükön viselik, de különösen a heves-zsadányi katolikus szülők és gyermekek nevében, legbensőbb hálát és legforróbb köszönetet mondok ezen ünnepélyes pillanatban *méltóságos Almássy Tasziló gróf úrnak* és mélyen tisztelt kedves nejenek, szül. *bárá Fiáth Anna grófasszony ő méltóságának*, kik a *dr. Samassa József egri érsek úr ő exczellenciája* által e célra kegyelmesen adományozott 3000 frtnak segítségével, ezt a kor követelményeinek teljesen megfelelő, fényes róm. kath. elemi leányiskolat és kiseddóvódat, Magyarország ezeréves fennállásának emlékévében, a magyar kath. népnevelés előmozdítására, különösen a zsadányi róm. kath. lakosság leendő édes anyáinak kath. szellemben való nevelésére és tanítására, több mint 10.000 forintnyi költséggel fölépítették, és a mai napon rendeltetésének ünnepélyesen átadták; kik ezen intézet kath. jellegét mindenképen biztosítva, a most még egyelőre be nem vezethetett apácák fentartására már eddig 8000 frtnyi alapítványt tettek, azon szándékkal, hogy azt a szükség szerint emelni és kiegészíteni fogják; kik tehát rövid 8 év alatt több mint húszezer forintot adományoztak Heves-Zsadány községének egyházi és főleg iskolai céljaira.

A néphez fordulva ezeket mondja:

»Részletekről pedig, kedves zsadányi szülők, az lesz igazi hálátoknak nemes jóltevőitek által és legszivesebben fogadandó bizonyítéka, ha pontosan járattjátok gyermekeiteket a kiseddóvodába és az iskolába, s ha otthon szóval, szoktatással és jó példaadással, az iskolával teljes egyetértésben, úgy nevelitek őket, hogy az édes anyok tisztelete és szeretete, az ő neki tett ígéret szentsége vezesse őket mindig a rossznak elkerülésében és a jónak cselekvésében: **Megigérttem az édes anyámnak! Amen.**

A természettan tananyaga és tanítása az osztatlan falusi népiskolában.

II. Rész. (Folytatás)

A gépek, a víz, a levegő.

1. Egyszerű gépek: az emeltyű, a esiga, a hengerkerek, a lejtő, az ek és a csavar.

a) Az egy- és kétkaru emeltyű ismertetésénél az áso, egy vasrud s a mérlegek tesznek hasznos szolgálatot.

b) A esiga ismertetésénél felmutathatunk egy esigát, annak lényeges jegyeit szemléltetjük, s a hasznalatnál mutatkozó előnyeit megmagyarazzuk.

c) A hengerkerek fogalmát a kútasáznál vagy az ugynevezett kerekcsutak meg szemléltetésénél ismertetjük.

d) A lejtőnél a borkoresolya, az eknél a fa- és vasekek a favágásnál és kőfejtésnél, a csavar ismertetésénél pedig a bor- és az asztaikendő-presek a természettani eszközök.

2. Az összetett gépek ismertetésénél az óra, a lő- és gőzerejű eséplőgépek, daralók, szecskavágók, s többféle gépeket, valamely közeleső gazdaságban, lehetőleg mindig működés alkalmával szemléltetjük.

3. A víz eredetét, annak neveit (terjedelmüket tekintve folyó, tó, tenger) és hasznát az emberiségre, az állatokra és növényekre nevezve elmondjuk, s a halottakról növényeinkről számat kérünk.

a) A közlekedési esővek ismertetésénél mesterséges szökőkutat készítünk, vagy ha van a környéken, kirándulást eszközölünk és ott szemléltetjük.

b) A vízi járművek ismertetésénél, ha módunkban áll azokat a természetben szemléltetjük, ellenkező esetben rajzban mutatjuk be.

4. A levegő. Először megismertetjük a levegő fogalmát, s a különnevi szeleket.

a) A légnyomás ismertetésénél a tűzfejskendő, bodzafa-puska, permetező-gép, lopó (héber) stb. a szemléltetési eszközök. Vagy egy üvegpohárba egy papírszeletet dobunk, s az üvegpohár nyílását meg nedvesített tenyerünkkel betakarjuk. A pohárban lévő levegő egy része az égés által felemészttetik, s a légnyomás folytán az üvegpohár tenyerünkre tapad.

b) A mocsárgáz ismertetésénél elmondjuk, hogy posványos helyeken a föld alá került növényi és állati hulladékokból fejlődik, s ha kitör a földből a levegővel érintkezvén meggyul. E tűnemény népiesen mondva: ludvérz vagy lidércz.

c) A szénsav ismertetésénél a must erjedését mondjuk el. Figyelmeztetjük növényeinket, hogy új borral telt pinczébe rudra erősített égő gyertyával kell bemenni, mit az ember előre nyújt, s ha a gyertya elalszik, ne menjenek a pinczébe, mert a szénsav az élet fenntartására nem alkalmas elem, s ott megfullnának.

III. Rész.

A hang, a fény, a melegség, a pára és a gőz.

a) A hang keletkezése ütés, kalapácsolás által történvén, a levegőt rezgésbe hozzák, s így arról az ember tudatot szerez. Vastag papírból hall- és szöcsöveket készítünk, miknek segítségével a hangról, annak erejéről növényeink fogalmát szerezhethetnek. A hang és fény sebességéről a villámlás és mennydörgés, mint természeti tűnemények a szemléltetési eszközök. A hang sebességét a favágással is szemléltethetjük. A visszhang fogalmával erdőbe tett kirándulások alkalmával ismertetjük meg növényeinket. Felelmitjük a tihanyi visszhangot.

b) A fény ismertetésénél a testek árnyéka, a vízbe dobott pénzdarab, a vízbe tartott páleza, széplátók, tükrök, szem- és nagyítóüvegek stb. a szemléltetési eszközök.

c) A hó ismertetésénél a hó keletkezése kalapácsolás, fűrészelés által, a hó fokai, a hőmérők készítése és alkalmazása. A jó és rossz hővezetők.

d) A pára és a gőz ismertetését a víz forrással szemléltetjük. A reggeli harmat felszáradása, a vízben feloldott cukor elpároltatása, a napnak kiterített vizes ruha stb. a szemléltetési eszközök.

IV. Rész.

A villanyosság és a légi tűnemények.

a) A villanyosság fogalmát megismertetjük egy posztódarabhoz dörzsölt pecsétviasz, vagy üvegrúddal, mik a papírszeleteket magukhoz vonzzák és eltaszítják. Jó és rossz villanyvezetők. A felhőből kitörő villanyszikrak, s a villámhárítók alkalmazása, elég bő anyagot nyújtanak a villanyosság ismertetésére. A távirat és a telefon használata, s annak mikénti alkalmazása sem ütközik nagy nehézségekbe, hogy növényeinkkel megismertessük, miután ma már módunkban áll azokat természetben szemléltetni.

b) A légi tűneményeket mindenkor annak megtörténte alkalmával, valahányszor csak alkalom kínálkozik szemléltessük, s vallásos, buzgó áhitattal figyelmeztessük növényeinket a Mindenható jó Isten bölcs és jóságos szeretetére, mikkel minket gyarló teremtményeit elhalmoz, s intszük őket, hogy a nagy természet e csodás működését Isten keze vezérli.

Tehát, hogy a népiskolai természettani oktatásban fáradozásunkat siker koronázza tartsz szem előtt a következőket:

1. A természettani leczkéket nem kell növényeinkkel szóról-szóra beemléltetni, mert így növényeink nem a természettani tételek értelmét, hanem a holt szavakat, összehalmozott mondatokat, minden anyagi és erkölcsi haszon nélkül csak eldarálják, míg a szóban forgó természettani törvényről még csak általános fogalmat sem szerezhethetnek.

2. A természettani oktatás a népiskolában legyen okszerű, azaz minden természettani tü-

nemény forrását behatóan szemléltessük növendékeinkkel, hogy azok az előadott természettani tételekről tiszta és világos fogalmakat nyerhessenek.

3. Kerüljük a mennyiben csak lehet, a száraz, egyhangú elbeszélő tanalakat, inkább a tünemények változásaiból iparkodjunk a természettani törvényeket levezetni.

4. Kapcsoljuk össze az egymemű tüneményeket, melyek ugyanazon természettani törvényeken alapulnak.

5. Előadásunk legyen élénk és érdekes, hogy növendékeink figyelmét lekössük.

6. Nyelvezetünk legyen tiszta, szabatos és folyékony, hogy növendékeink könnyen megérthessenek bennünket.

7. Tanításunk legyen életrekiható, azaz oly természettani törvények megismerésére vezessük növendékeinket, melyeknek ismerete majd az életben anyagi és erkölcsi haszonnal jár.

8. Targyunkat mindig a növendékek szemleletköréből merítsük.

9. Legyünk körültekintők a lelki tehetségek fejlesztésére és ápolására is, azaz hogy ne csak ismeretekre vezessük növendékeinket, hanem tanításunk alkalmával karöltve neveljük is azokat.

10. Tanításunkat vallásos szellem lengje át.

11. A bemutatott természettani tüneményeket lépésről-lépésre magyarázattal kísérvén, növendékeinktől a hallottakról számot kérünk.

12. Az egyszerűbb természettani ábrákat és műtárgyakat (keresztmetszetben) lerajzoljuk s lerajzoltatjuk, s végre egyes természettani leckekeket emlékezetből leiratunk.

Azt hiszem, hogy az itt beosztott tanító pontos és lelkiismeretes betartása mellett, a felsorolt tananyag, s a jelzett természettani műveletek bemutatása által, melyekhez a természettani eszközök előállítása oly csekély anyagi áldozatot igényel, hogy az alig érdemel szót, mégis teljesen fel van ölelve, különösen az osztatlan népiskola természettani oktatás tananyaga. Szem előtt tartva az elmondott és felalított szabályokat, czélt lehet érni, anélkül, hogy növendékeink szellemi képességét túlterheljék.

Trabalka Imre, tanító.

Egyesületi élet.

Meghívás. Az „Esztergom-egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület galgóczi köre” i. év november hó 11-én közgyűlését Bankán tartja, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Galgóczon, 1896. november 3. Zsekó Bernádin elnök, Feigler Lipót jegyző.

Meghívó. A „Kassa-vidéki róm. kath. tanító-egyesület kassai-köre” nov. 10-én tartja őszi közgyűlését Lengyel falván. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó és beszámoló a kath. tanítók országos nagygyűléséről. 2. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Gyakorlati előadás a helybeli kartárs által. 4. Ezen előadás bírálata. 5. A kidolgozott tételek felolvasása és megbírálása. 6. Indítványok. 7. A tavaszi közgyűlés helyének meghatározása. A gyűlés a 9 órai szent misével kezdődik. Regete-Ruszkán, 1896. okt. 30. Menczler József, körelnök.

VEGYESEK.

Kinevezés. A biboros-hercegprimás *Schiffer* Ferencz pápai kamarást a budapesti hitoktató-testület felügyelőjévé a legkegyesebben kinevezni méltóztatott.

Hét osztályu polgári iskolák. A községi polgári iskolák jelenleg négy osztályuak a fővárosban és csupán arra képesítik a tanulókat, hogy felső kereskedelmi iskolába lép-hessenek. Jelenlegi szervezetében tehát a fővárosi polgári iskola még a közönséges polgári pályákra sem készíti elő a tanulót. E hiánvonn akar segíteni *Verédy* Károly dr. kir. tanfelügyelő, a ki alaposan reformálni akarja a polgári iskolát. Az ő terve az, hogy a polgári iskoláknak hét osztálya legyen s az osztályok befejezése után a tanuló érettségi vizsgálatot tehessen. Szóval a polgári iskola önállóan képezné ki a tanulót bizonyos polgári pályákra. Ezzel a tervvel nemsokára foglalkozni fog a főváros közoktatásügyi bizottsága is.

Az Eötvös-alap országos bizottsága hétfőn, november 3-án *Péterffy* Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen az osztó-bizottság bejelentette, hogy a rendelkezésére boesátott pénzt, valamint a kultuszminiszter ezer forintját már kiosztotta. A bizottság közbenjárására 60 tanuló — mind tanítónak fia — kapott szabad asztalt a budapesti vendéglősöktől, kiknek a miniszter jószívűségükért köszönét nyilvánította. Nagy örömmel vette tudomásul a bizottság azt, hogy a budapesti tanító-testület köréből újabban hetvenhat tag lépett be az egyesületbe. A múlt év legfontosabb eseménye az volt, a mi a Tanítók háza ügyében történt. A II. egyetemes tanügyi kongresszus tudvalevőleg az Eötvös-alap országos bizottságát bizta meg e tekintetben a további teendőikkel. Az orsz. bizottság a maga részéről fölkéri Eötvös Loránd bárót, a Tanítók háza igazgató-tanácsának elnökét, hogy az ügyet vegye a kezébe. A fővároshoz is újabb folya-módást adtak be a telek ügyében.

Tanítók ezredéves ünnepe. Folyó hó 8-án a „Magyar-óvár-vidéki róm. kath. tanító-egyesület mosony-esperesi kerület tagjai Mosony-Szolnokra gyülekeztek, hogy a közgyűlés által elfogadott indítvány és terv szerint, mint az ország nyugoti határában működő tanító-egyesület — esperesi kerületenként tartandó diszgyűlésen hazafias érzelmeinek kifejezést adva — az ezredévi ünnepségből kivegye osztályrészét. Az ünnepély szentmisével vette kezdetét, melyen a jelenvolt tanítók hazánk édes nyelvén szívből eredő, összhangzó énekben adtak halát a Mindenhatónak, hogy hazánk ezeréves főnnállásának ünnepét megérniök engedte. Az ünnepélyes szent misét nagys. *Braun Adolf* apát-esperesi, szent-jánosi plébános tartotta. A templomból mindnyájan a feldiszített iskolába vonultak. A szózat elnéklése után *Braun Adolf* apát-plébános, mint a kerületi gyűlés elnöke

tartott szözszerű felolvasást a tanító hivatásáról. Utána Gruber Károly lébenyi főtanító felolvasott arról, hogy a tanító és a nevelő miképpen csapogtassa a fogékony gyermeki szívekbe a vallás-erősöket és hazafias erényeket. Felolvasatott a nagymélt. megyés püspök urhoz felterjesztendő kérelem, hogy magas pártfogásával és közbenjárásával kegyeskedjék a nagym. püspöki kar elé juttatni ama óhajt, hogy a kántortanítók legutóbbi nyugdíjalapja megállapításánál eített sérelmek méltányos orvoslást nyerjenek. Végül Kölesy himnusz-át énekeltek el az egybegyűltek és ezzel a szép ünnepség véget ért.

Budapesti tanítók a Királynál A Budapesti Tanítók Segélyegyesületének küldöttsége október hó 27-én délelőti tisztelettel a király előtt *Veredy* Károly dr. kir. tanfelügyelő vezetése mellett. A küldöttség, mely Lád K., Rozmanith V., Senvei F. és Walter K. tagokból állott, megköszönte ő felségének, hogy megengedte az egyesület árszalagjának a Ferencz József nevet viselhetni. A király szívesen fogadta a küldöttséget s az átvett beszédre így válaszolt: »Igen szívesen adtam beleegyezésemet. s hiszem, hogy az alap áldásosan fog működni.« — Midőn erre az elnök megjegyezte, hogy az alap már 3 éve működik, ő felsége látható örömmel mondotta: »Máris? Ennek nagyon örülök.« — *Veredy* Károly dr. ezután bemutatta a királynak a küldöttség tagjait, a kikkel ő felsége néhány barátságos szót váltott.

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, műhímzések, stáció- és oltárképek, csillárok, fémneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szűts és Társa, a bibornok-érsék és Magyarország hercegprimásának udv. szállóját Budapesten, IV., Kossuth Lajos-utca. Árjegyzéküket kívánatra bérmentve küldik.

ÉOVID HIREK. 15 polgári leányiskola. Ó-Budán. Paulai Sz. Vince leányai Ó-Budán polgári leányiskolát nyitottak, mely a napokban a nyilvánossági jogot is megkapta. Az intézethez Kirschboffer Károly ó-budai plébános neveztetett ki. — **Munkások tanítása.** Az országos Nemzeti Szövetség néhány hónap előtt elhatározta, hogy alapszabályai értelmében gondot fordít a munkások oktatására. Különbön már mindenütt vannak egyesületek, melyekben a munkásoknak mindenféle tudományos kérdésekről tartanak előadásokat népies formában. A múlt hónap közepe óta minden héten háromszor tartottak már előadásokat a munkásoknak, kedden és szombaton este 8 órákor s folytatni fogják az előadásokat egész télen át. Eddig előadások tartottak a fül egészségéről az állampolgári jogokról és kötelességekről a párisi munkástörvényről, a lélegző szerek egészségügyéről tekintettel a munkások viszonyaira. — **Az országos magyar iskolaegyesület** Gerlóczy Károly-féle alapítványának kamatait az idén osztották ki először Gerlóczy Károly polgármester, mint az egyesület elnöke az 50 frt osztóndíjat Groby József II. ker. elemi iskolai tanulónak ítélte oda, mint a ki teljesen német szülöktől származik, e mellett azonban a magyar nyelv elsajátításában kiváló előmenetelt tanúsít.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. I. Bussa. Beérkezett. Felhasználjuk. Üdvözlét. — I. F. Kisköszeg. Most is csak azt üzenhetjük: »ki-szedve áll.« Térszűke miatt késik. Többi kérdéseire levélben válaszolunk. — S. P. A díjtételben kitüntetett járandóságot joggal követelheti és az egyforintokat annál is inkább, mert a hitközségi iskolaszék határozata alapján véteit fel díjlevelébe. — Z. B. Német-Ládon. Ha az illető föl'irtokos katolikus, ez esetben hitközségi iskolaadóra nézve, kellő formalitások között hozott

határozat rá is kötelező: sőt mi több, a hívek által eddig fizetett terménybeli járandóságokhoz is hozzá kellett volna hogy járuljon a köteles részzel. Hivatkozzanak a közokt. min. 1890. aug. 12-én 35.306 sz. a., 1891. jul. 25-én 29.166 sz. a. és 1892. február 12-én 4763 sz. a. kelt rendeleteire. — **M. K. Herczegfalva** Intézkedtünk, hogy ismertetés végett példányokhoz jussunk. — **P. J. Cserlenön** A késelem oka valószínűleg egyik másik hivatalos közeg mulasztásában kerese idő, mert önnök jogos igénye van a szabályszerűen kérelmezett államségélyhez. Legezészerűbb volna az ügyet azon az uton is megsürgetni, a melyen a felterjesztés eszközöltett: megjegyzem, hogy mi is utánna kérdezősködünk. — **V. A. Tisza Roff** Legközelebb jönni fog. — **M. I. Német Márook** Az év végére megjelenik. Lapunkban közölve lesz az értesítés. — „R. G.“ A kiseddóvási törvény az állandó gyermekmenhely vezetőitől is követel vizsgálatot, de nem óvónői oklevelet. Vizsgázott hiányban kellő erkölcsi és értelmi műveltségű nők is alkalmazhatók. — **N. I. Somorján** és **M. I. Aljvároskán**. Levélben adtunk választ.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly**

Pályázatok.

Fastergomi érséki megye.

Nagybrestován (Pozsonyv.) községben megüresedett altanítói állomásra tanító kerestetik. Fizetése: 300 frt utólagos havi részletekben a községek pénztárából, butorozott szoba, fűtés, takarítás. Tanítja a kezdőket, felváltva a kántortanítóval az ismételőket, segít a kántori teendőkhöz. **Peczó Antal** plébános.

A **kis-vendéghegyi** kántortanítói állomásra november 13-ára pályázat nyitattik. Jöv-delem: tandíj 188 frt, ingatlansok után 26 frt 30 kr., készpénzben 44 frt 10 kr., 9 öl tűzifa, stóla körülbelül 120 frt, párbér 35—40 p. m. rozs, templompénztárból 5 frt 68 kr. Okleveles tanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés. A kántor gondoskodik a harangozásról és a lelkész kiszolgálásáról a hétköznapi istentiszteletnél, betegek ellátásánál. **Kis-Vendéghegy** (u. p. Sissó) 1896. okt. 30. **Iskolaszéki elnök**

A **hrádeki** (Nyitra) kántortanítói állomásra f. év november 25-ikére pályázat hirdettetik. Jövedelme: 2519¹/₂ szántóföld, 2 hold 1117¹/₂ föl legelő, 7 hold 1444¹/₂ föl erdő és egy urbéri telekre legeltetési és füzési jog. A község pénztárából 184 frt 29 kr., stóla 50 frt, alapítványokból 50 frt, párbérgabona 28 p. mért. Lakása áll: 3 szoba, 1 konyha, 1 éléskamra és 2 istálló-ból, van házikertje is. Tanítási nyelv: tót-magyar. A folyamodványok **Molnár Rudolf** esperes, moravári (Nyitra) plébános urhoz az iskolaszékre címelve küldendők.

1—2

Egri érséki megye.

A **nyéki** (Borsodm.) róm. kath. főkegyház tanítói állomására pályázat hirdettetik. Javadalom: vallásalapból 80 frt. Egerből 170 frt, tandíjból biztos 55—60 frt. Tisztességes lakás és kisedd kert. A helybeli közbirtokosoknál mellékjövedelemre számíthat. Kötelesség: tanításon kívül litániákat végezni. Pályázatok november 22-ig **Dávid János** lelkész, iskolaszéki elnök címére Mályiba u. p. Nyék küldendők.

Felső-Józsa (Hajdum.) község róm. kath. kántortanítói állomására pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 300 frt készpénz az egyházmegyei hivatal által évnegyedként fizetve, 1 hold szántóföld a lakáshoz csatolva, stólából mintegy 25 frt, párbérből 40 frt, ismétlő iskolások oktatásáért a községtől 20 frt, 2 szoba, konyha és kamrából álló lakás, az udvaron kuttal és istállóval. A kellőleg felszerelt kérvények november 20-ig **Mildner Béla** lelkész, iskolaszéki elnök urhoz Hajdu-Böszörménybe küldendők. Okleveles pályázók hijján képezdevégzetek kérvényei is figyelembe vétetnek.

Szihalomra (Borsodm.) róm. kath. segédtanító kerestetik. Kötelessége: az iskolás lányok tanítása és segédkezés a kántori teendőkhöz. Fizetése: a kántortanítótól teljes ellátás mellett havi 10 frt, külön szobá-

val és fűtéssel, uradalmi főtiszt kis fia tanításáért havi 8 frt, ismétlősöktől önkéntes vállalkozás folytán havonta 5—6 frt. Az állomás azonnal elfoglalandó. **Schmidt János** kántortanító.

A **kömlői** (Hevesm.) róm. kath. önálló tanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. 400 frt, melyet a községi pénztár havonként előlegesen fizet, 2. egy szobából álló bérelt lakás ideiglenesen, míg a törvényszabta tanítólakás felépül, amikor ezt fogja megkapni. Köteles: a IV—VI. vegyes osztályu mindennapi tanulókat s az ismétlő fiukat tanítani. A kellőleg felszerelt kérvények november 20-ig **Szmda Viktor** lelkész, iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztandónak az érseki megerősítés napjától fog fizetése folyóvá térni. Állomását ugyanezzel tartozik elfoglalni. Nőtelen pályázók előnyben részesülnek. 1—2

Kalocsai érseki megye.

Kun-Baján (Bácsvm.) lemondás folytán üresedésbe jött német tannyelvű róm. kath. I. és II. oszt. fitanítói állásra f. év november 10-ig pályázat nyitattik. Az állás javadalma: 1. 305 frt készpénz, 2. 6 öl lágú hasábfu vagy 42 frt. 3. szabad lakás. Ezenkívül 35 frt a következő feltételek mellett: A megválasztott tartozik az ismétlő és ipariskolásokat is tanítani, a fuiskolát gondozni és az iskolaköteleseket valamint az óvodaköteleseket összeírni, a kántort pedig akadályoztatása esetén minden kántori teendőket helyettesíteni. A pályázni kívánók jól felszerelt kérvényeiket a fentjelölt határnapig a kunbajai róm. kath. iskolaszékre czimezve főt **Tormágy Gábor** esperes-plébános urhoz **Katymárra** (Bácsvm.) küldjék. Kelt Kun-Baján, 1896. évi október hó 17-én. Az iskolaszék.

Foktón a róm. kath. tanítói állás megüresedvén, arra folyó évi november 21-ig pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. a hitközségtől 200 frt és 14 frt ismétlőiskola tanításért, negyedévi előlegez részletekben; 2. egy szoba, konyha és kamrából álló lakás, udvar, padlás egy kis házi kerttel; 3. Kis-Kecskemély pusztán 7 kat. hold és 600 □ szántóföld haszonélvezete, melynek évi haszonbéra 60 frt; 4. a belső határban 2 kat. hold és 906 □ szántóföld haszonélvezete, melynek évi haszonbéra 80 frt, mindkettő adóterherrel; 5. a polgári községtől 2 öl tűzifa, 200 kőve rözse a házhoz szállítva; 6. Nagyméltóságú Császká György kalocsai érsek urtól 3 éven keresztül évenként 50 frt segély. Kötelessége az első osztályt vezetni, az ismétlő-iskolásokat tanítani. A kántortanítót betegsége esetén tartozik helyettesíteni. A tannyelv magyar. Pályázhatnak férfi és nőtanítók, azonban a férfitanítók előnyben részesülnek. Az állomás azonnal elfoglalandó. A kellően felszerelt kérvények a foktói iskolaszékre czimezve, a kerületi esperes, Csápek Károly urhoz **Foktóra** (Pest-m.) küldendők **Foktón**, 1996. október 27-én. Az iskolaszék. 1—2.

Besztercebányai egyházmegye.

A **geletneki** (Bárm.) róm. kath. iskolánál tanítónői állásra pályázat hirdettek. Fizetése 340 frt készpénz, két esinos szobából és mellékhelyiségekből álló lakás az emeleten, 32 méter lágú tűzifa az udvarhoz szállítva a melyvel a tanterem is fűtendő és a tűzifa aprításért 5 frt. Kötelessége az I—IV. jeányosztályokat vezetni. Tannyelv magyar-tót. Az állomás azonnal elfoglalandó. A folyamodványok folyó évi november hó 20-áig **Főtisztelendő B gisich Agoston** iskolaszéki elnök urhoz **Geletnekre** czimzendők. 1—2

Csanádi egyházmegye.

A nagy-kömlői róm. kath. német magyar tannyelvű népiskolánál az I. osztályu tanítói állomásra november 15-ére pályázat hirdettek. Évi jövedelem: 200 frt készpénz, 30 p. m. buza, 2 öl tűzifa, 2 öl szalma, 5 frt irodaátalány, kis házikert és szabad lakás, mely áll: 2 szoba, konyha, kamra és padlásból. Megválasztott köteles saját osztályát és ismétlősöket tanítani, valamint az összes növendékeket tornában oktatni, továbbá a kántort szükség esetén kisegíteni. Kérvények alulírott iskolaszékhöz küldendők. Nagy-Kömlős. (Torontalm.) 1896. november 2-án. A róm. kath. iskolaszék.

A **szerb-bókai** (Torontalm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 400 frt készpénz, 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra, pincze, 400 □ öl gyümölcsöző kerttel, elegendő fűtőszalma, 1 öl kemény tűzifa, 800 lélek után megfelelő stóla és 6 frt irodaátalány. Magyar mellett a német nyelv bírása is szükséges. Folyamodványok f. évi november hó 20-ig az iskolaszékhez **Szerb-Bókára** küldendők. **Vuchetich István** plébános, iskolaszéki elnök. 1—3

Győr egyházmegye.

Kisbarát róm. kath. kántortanítói állomásra ezenel f. évi nov. 10-ig pályázat hirdettek. Javadalmazása: tisztességes lakáson kívül 1894-iki összeírás szerint 607 frt. föld. terményben stb. Kérvények a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez **Kisbarát**, (Györm.) intézendők **U. p. Nagybarát**.

Nagybarátira (Györm.) róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése: 110 frt, lakás, élelmezés és fűtés. Tanítja a kezdőket és ismétlősöket felváltva, segít a kántori teendőkben. Pályázhatnak nem oklevelesek is. Az állás azonnal betöltendő. **Nagybarát** (Györm.), 1896. október 31. **Rechnitzer Károly** főtanító.

Az **ó-szőnyi** róm. kath. magyar tannyelvű népiskolához a második tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: évi 300 frt, egy bitorozott szoba és 15 frt fűtésre. (Az esetben pedig, ha a miniszteriumtól kérvényezett államségély megadatik: 400 frt, ekkor a fűtőpénz elmarad) Kötelessége: az egyik osztályt önállóan kezelni, az ismétlőket tanítani és a kántori teendőkben segédkezni. Az állomás azonnal elfoglalandó. A kérvények az **ó-szőnyi** (Komáromm.) **plébániára** czimzendők.

Kapuvár (Sopronm.) mezőváros fuiskolájánál üresedésben levő segédtanítói állásra pályázat hirdettek. Évi fizetés: 150 frt, élelmezés, lakás fűtés és tisztogatással. Kötelessége: egy osztályt vezetni, minden második vasárnap az ismétlőtanulókat oktatni és a kántorságban segédkezni, a sekrestyei teendők végzése alól azonban felmentetik. Mellékjövedelem körübelül 100 frt. Az állás azonnal elfoglalható. Kérvények főt. **Németh Janos** urhoz küldendők.

Sopron-Somfalvára (u. p. Agfalva) osztálytanító kerestetik: évi fizetése 408 frt, szabad lakás 3 1/2 méter kemény fa; egy fiu privát oktatásáért szalad élelmezés vaesórán kívül; teendője egy osztály vezetése, segédkezés a kántori teendőkben és vasárnapi iskola tartása; zenébeni jártasság szükséges és előnyben részesít; az állás azonnal elfoglalandó. **Schuster József** iskolaszéki elnök. 1—2

Kassai egyházmegye.

A **baeckai** róm. kath. filiális tanítóságra november 18-ára pályázat hirdettek. Jövedelem: 7 hold föld kat. tiszta jövedelme 15 frt, tandij 30 tanköteles után 70 frt, alapítványból 48 frt, házi tőkék után 18 frt, 50, adóból 31 frt, állam-egély 89, 12 igaz 18 frt, 20 gyalognap 6 frt. Állami kiegészítés 400 frtra kéretik. Lakás: egy szobás konyha, kamra, istálló, kerttel. Pályázhatnak nótanítók is. Személyesen előnyvel, vagy kérvényvel. **Bottyán**, u. p. **Béty, Lajda József** plébános.

A **sátoralja-ujhelyi** (Zempléom) róm. kath. kántori állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: természetbeni lakás, a hitközségtől évenként 42 frt, temetésekénél a lelkész stólájánsk felét kapja, mi évenként átlag 650 frtra tehető, énekes misékből átlag 40 frt, 6 holdnyi terület haszonélvezete. Teendői: minden istentiszteletnél közreműködni, egyházi énekkart szervezni és vezetni, az iskolásgyermeket énekre oktatni. Pályázók kellően felszerelt kérvényeiket november 15-ig nyújtják be alulírttához. November 18-ikán délelőtt 10 óraker próbatét, melyre pályázók személyesen tartoznak megjelenni. Az állomás azonnal elfoglalandó. **Lengyel Pal** plébános.

Nagyrádi egyházmegye.

Pályázat a **bodonospatakal** róm. kath. kántortanítóságra. Javadalmazása: alapítványokból 32 forint, egyházmegyei segély 160 frt, stólából és alapítványi misék után 40 frt, 23 magyar hold szántóföld egy tagban, 6 öl fa, 8 köből rozs, egy szekér széna, lakás és

kert. Tannyelv magyar és tót. Képesített pályázók felszerelt folyamodványukat 1896. november 10-ig Zelinka János esperes urhoz (Szent-Jobb, Biharm.) küldjék. Megválasztott állomását azonnal elfoglalni tartozik. 1—2

Nyitrai egyházmegye.

A bobothi (Trencsén-m.) róm. kath. kántortanítói állomásra november 16-ra pályázat hirdettek. Évi jövedelem készpénzben különböző címeken 363 ft 51 kr. Terményekben 350 rozskéve a hívektől és 7 öl tűzifa. Szántó föld 5 hold 1359 öl, rét 460 öl, kert 420 öl, legelő 1 hold 36 öl. a községi erdőből $\frac{1}{2}$ telkes gazdát megillető famennyiség. Lakása áll: két szoba, konyha, kamara, csűr istállóból. Az állomás azonnal elfoglalandó. Magyar, tót nyelvben ugy a kántori teendőkhöz jártas pályázni szándékozók oklevéllel s bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket Boboitra u. p. Felső-Motesicz az alulírottához küldjék. Miklósy Rezső bobothi plébános.

A szadeesmei (Trencsén-m.) róm. kath. népiskola okleveles tanító általi betöltésére pályázat nyitattik. Fizetése: községtől kap 50 frtot, tandíjból befolyó jövedelem öt évi átlag alapján 9 frt, államtól segélyképen 341 frtot. Mellékjövedelemre is számíthat. Lakása annyiból nincs — mivel az iskolaépület rossz karban van. Írásbeli folyamodványok nov. hó végéig alulírottához benyújtandók. Domanizs (Trencsén-m.) 1896. évi nov. 2. Turesek József lelkész, iskolaszéki elnök.

A Cselko Lehotai (Trencsén-m.) r. kath. népiskola okleveles tanító általi betöltésére pályázat nyitattik. Fizetése: községtől kap 35 frtot, államtól 365 frtot. Lakása annyiból nincs, mivel az iskolaépület rossz karban van. Írásbeli folyamodványok november hó végéig alulírottához benyújtandók. Domanizs (Trencsén-m.) 1896. november 2. án. Turesek József, lelkész, iskolaszéki elnök.

Nyitraegyházmegyei Prusz főközség róm. kath. iskolatanítói állomására 180 forint községi készpénz, 169 forint állami segély, szép lakás, egy hold föld, kaszáló s tüzfűlletményei a pályázat folyó év nov. 20-ig tüzetik ki. Csak képesített s magyar-tót nyelvben jártas tanítók pályázhatnak. Tr.-Baán, 1896. okt. 20. Mihálik József, apátplébános, egyházmegyei főtanfelügyelő. 2—3

Pécsi egyházmegye.

Baranya-Dárda plébániabeli Kis-Dárda filiális községbe a tanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: a hitközségtől 300 frt, negyedévi előleges részletben, fűlletmény fejében 20 frt, a tanító által ezen összesen veit fát a község szállítja az iskolaudvarba, a dárдай uradalomtól kap 472 kilogramm kétszerest = 24 frt és 4 frt 20 kr. készpénzt. Lakásul egy szoba, téli és nyári konyha, élekkamra. Van sertés, külön baromfi öl, istálló és 600 öl házikeit. Községi fuvar hozza Dárdáról a kétszerest és vizit a malomba. A tanterem fűtésére a fát a község adja. A tanító köteles vasár- és ünnepnapokon az iskolában Iytániát tartani és a háznál a temetés szertartását. Stólája nagytemetésért 60, kis temetésért 40 kr. Pályázhatik okleveles esetleg képezdevégzett is. Iratok a dárдай plébániahivatalhoz intézendők. Határidő 1896. december 10.

Szatmári egyházmegye.

A vállaji róm. kath. népiskolánál önálló tanítói állomásra pályázat nyitattik. Javadalmazása: évi 300 frt; alapítványi kamatból 15 frt, $\frac{1}{2}$ hold kert = 10 frt; 10 köbméter kemény hasáb tűzifa beszállítva és feldarabolva = 30 frt; lakásul egy szoba előszobával s lakbérpótlék czímen 50 frt. Összesen 405 frt. Iskola-fűtésre szintén 10 köbméter kemény hasáb tűzifa beszállítva s feldarabolva. Teendője: az I. és II. ik osztálybeliek s a fűsméltók tanítása s a kántori teendőkben szükség esetén segíteni. Tannyelv magyar. Némétül beszélőknek előny. Nőtlen okleveles tanítók, esetleg képezdevégzettek (megválasztott azonban köteles egy év alatt az oklevelet megszerezni), a vállaji iskolaszékhez czimzett felszerelt kérvényeiket adják be főt. Kosztra Ignác ker. esperes urhoz Csomaközre (Szatmár-m.)

november hó 30-ig bezárólag. Az állomás választás után 8 napon belül elfoglalandó. Megbízásból: Szeibel Lajos kántortanító.

Szepesi egyházmegye.

A liptó-luesky-i róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi november 12-ikére pályázat hirdettek. Tanítói javadalmazása: készpénzben az urbéri községtől 136 frt, a magyar kincstártól 40 frt, 12 mázsa széna és 19 mázsa szalma 29 frt 60 kr. értékben, 20 ürköbméter lágú tűzifa 33 frtba számítva, 811 ölnyi beltelek illetve kert tényleges jövedelme 10 frt, tandíj, beiratás és ünnepi adomány míg egy tanító van 104 frt, más-különbön ennek fele, közös legelő 4 tehén számára, a tanterem fűtésére 16 ürköbméter lágú tűzifa 26 frt 40 krba számítva. Kántori jövedelem: Luesky urb. községtől 21 frt, Kelemenfalú községtől 12 frt, Luesky községtől 3 p. mérő roz = 6 frt, Kelemenfalú községtől 2 $\frac{1}{2}$ p. m. roz = 4 frt, Kelemenfalú községtől 2 szekér tűzifa = 6 frt, stóla, ostyázás, kolléda stb. fejében átlag 80 frt, kényelmes lakás melléképületekkel. Az orosz bizonyítványon ellátott folyamodványok Massura József plébános urhoz a lueskyi iskolaszékre czimezve Liptó-Lueskyra küldendők. Szorgalmas egyén mellékjövedelemre is tehet szert. 2—3

Székesfehérvári egyházmegye.

Alsó-Alapra (Fejér-megye) két segédtanító kerestetik. Fizetésük: közös lakás fűtéssel: az egyiknek június hó végéig 280 frt, havonkint utólagosan fizetve; másiknak május hó végéig 120 forint és étellemezés. A kántorságban segédkezni kötelesek. Okmányok november 15-ig az iskolaszék elnökéhez küldendők.

Szombathelyi egyházmegye

A kocs-i (Vosm.) iskolaszék a kántortanítói állomásra november 22-ére pályázatot hirdet. Díjazás: lakás, készpénz 130 frt, tandíj 60 frt, 10 hold föld 85 frt, 34 mérő roz 85 frt, 2 öl fa 24 frt, összesen 384 frt. Oklevéllel felszerelt folyamodványok Palinkás Géza sághi (Vasm.) plébánoshoz intézendők. 1—2

Váci egyházmegye.

A hódmezővásárhelyi róm. kath. iskolaszék egy 300 frtos tanyai tanítói állásra pályázatot hirdet f. évi november 20-ig. Bernátsky plébános.

A jobbágyi-i (Nógrád-m. p. Apez) kath. népiskolához okleveles tanító kerestetik. Kötelessége: osztályát és ismétlősöket tanítani. Javadalmazása: 200 frt és burtorozott szoba (ágynemű nélkül) fűtéssel. A fizetésnek államsegélyből 400, illetve lakpénzzel 450 frtra való kiegészítése iránti lépések már megtették. Állomás azonnal elfoglalható. Bözse Emil iskolaszéki elnök. 1—3

Ajánlkozás.

Zeneismerettel rendelkező, kottát szépen és gyorsan írni tudó fiatal embert sürgősen keresek zenedarabok lemásolására. Fizetése havonkint 10 frt. étkezés, lakás. Kántor-tanító, Rác-Militics (Bácska). 1—2

Temető-könyvem 16 kr. — Nagy Béla, kir. tanfelügyelő, tolnok, Nagyvárad. 1—3

Kedves kartársak! Sziveskedjenek 15 kros Énekek, Imák és Temetési szertartások, cz. 210 lapos könyvemet iskoláikba behozni. Vászonzótásban 25 kr. 11-ik könyv ingyenes. Kották 15 kr. — Stampay, Köbölkút. (Esztergom-m.) 3—3

Rum, finom likőrök

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlap ingyen. **WATTERICH A., BUDAPEST. 5. dohány-utca 5.**

ALAPÍTOTT 1869.